

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Szerkesztő- s kiadóhivatal:
K.-Vásárhelyt a könyv-
nyomdában, Csik-Szeredán
T. Nagy Imre szerkesztő
lakásán.

Megjelenik: vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Előfizetési díj: egy évre 6 frt, fél évre 3 frt,
negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára helyben 3 kr.

Hirdetések és nyílt-terek
árszabály szerint felvétet-
nek a kiadóhivatalban
Cs.-Szeredán és Kézdi-Vá-
sárhelyt.

Előfizetési felhívás.

Az 1881. december 18 án kelt s kiosztott felhívás értelmében előfizetést nyitunk a „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 4-szer megjelenő hirlapra, a következő árakkal:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések február 1-től számítva is elfogadhatók. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imréhez küldendők. vidékről levezélszerűbben postátalvánnyal.

K.-Vásárhelyt, 1882. február 1.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

Táviratok.

— Magyar távirati iroda Budapestén. —

Belgrád, február 8. A skupstinát interpelláltak az Union Generale ügyében. A veszteség kiegyezés esetén 7 millió.

London, február 8. A dublini várlakba robbanó anyaggal telt levél érkezett, mely a felbontót megsebesítette, sőt meg is ölte volna.

Veszprém, február 8. Hoszter Fülöp palotai rablógyilkos kötél általi halálra ítéltetett.

Mi újság?

A felkelők hadviselési módját ismerteti a „Novoje Vremja“, mely a déli lázadásról írva, úgy vélekedik, hogy mire Jovannovics altábornagy összegyűjti a szükséges csapatokat, az alatt a lázadók valószínűsége felkelő csapatát tömörülnek össze, ez pedig nagyon meglehetősen a velők való elbánást. Aztán meg a mostani lázadók mindannyian részt vettek az előbbi felkelésekben, tehát nem mint rabló, hanem mint ügyes guerilla-csapatokkal gyűl meg velők a baj. Igen érdekesen írja le továbbá a lázadó csapatok hadviselését és fegyverkeztségét. Azt mondja ugyanis: „A kéme, mint békés lakók bejárják a táborokat amaz ürügy

alatt, hogy természetényeiket eladják, mialatt bizto tudomást szereznek az ellenfél haderejéről, s arról rögtön értesítik a legközelebbi bandát. A osztrák csapatok mozdulatait éber szemmel lesika hegyek ormairól; a völgyekben menő sereg látja, hogy ellesik minden mozdulatát, hogy az egyik ormon is, meg a másikon is jeleket váltanak, de hát ez ellen semmit sem lehet tenni, és a mint oda ér a sereg, a hol az ellenségnek lennie kellene, az vagy elvonult onnét, vagy pedig erősítést vonva magához oly kimagasló és erős helyet foglalt el, a melynek megostromlása azonos volna az örültséggel. Ekkor az osztrákok a bekerítésen fáradoznak, de csak a régi eljárást ismétli az ellen, jeleket látni a csucsokon, és a felkelők vagy megváltoztatják az arcvonalat és új, bevehetetlen állást foglalnak el, vagy pedig apró csapatokra oszolva gyorsan elvonulnak. Mindezen manőver gyorsan és nagy rendben történik, a mi a felkelő csapat fegyverkezett voltáról tanuskodik. Ugyancsak fegyverkezett voltuk mellett bizonyít az éjjeli örködés és kémkedés. Előőrseiket, a mennyire csak lehet, az osztrák előőrsekhöz közel állítják fel, rejtéküket néha csak pár lépés választja el az ellenfél őrsétől. Bivouyakat az örök lánczolatával veszik körül, a melyek az éj homályában szavakat váltanak egymással. „Jársz?“ kiáltja az egyik; „Járok!“ kiáltja a másik: „Járj“, „Járj“ kiáltja újra az első. A felkelők mind éjjel, mind nappal arra törekednek, hogy meg ne lehessék őket. Ügyes kémeik lévén, néha váratlan támadásokat intéznek az osztrákok ellen, bárha azok minden óvó intézkedést megtesznek“.

Petroleum; photogen, solárolaj, földolaj, degett, kátrány, naphtha és asphalt.

(Ezen cikkk csak azt akarja megmagyarázni a türelmes olvasónak, hogy mit értsen a czímben megnevezett anyagok alatt.)

„Drágább lett a petroleum!“ — így sohajt föl a szorgalmas iparos, ki késő éjjelig dolgozik, hogy magának s övéinek megszerezhesse az életszükségleteket. „Drágább lett a petroleum!“ — kiált föl a tek. városi tanács, mely alig volt képes annyit kikaparni a sovány városi jövedelemből, hogy egy pár petroleum-lámpa fölállításával tegye láthatóvá az éjjeli sötétséget.

A napi lapok hasábjai is nem rég, hogy telve voltak e felkiáltással „drágább lett a petroleum!“ s mig

az egyik az áremelkedést eszközölt kormányt vádolta, addig a másik igyekezett kimutatni, hogy ezen áremelkedés csak iparunk hasznára válhatik, mivel az által kényszerítve leszünk itthon keresni és megtalálni a petroleumot, vagy annak pótlékait.

Az eddigi tapasztalat eléggé kimutatta, hogy ama második csoportnak volt igaza. Mintha csoda történt volna, hazánk több helyén egyszerre petroleum források keletkeztek, — na nem a csoda kedvéért, de, mert azokat a csunya vizű, kellemetlen szagú forrásokat már keresi a magyar ember is, és ismerni kezdi értékeit.

De a szakértőket nemcsak a petroleum források érdeklik, hanem mindazon anyagok is, melyek a petroleumot pótló anyagokat szolgáltatják, s buzgón kutatnak most már azokra is. Ilyen petroleumpótló anyagok pedig a photogen, s a solárolaj.

Az lenne szándékom, ha rossz néven nem vennék, hogy rövidesen kimutassam, mi különbség van a czimben megnevezett anyagok között, és hogy majd annak idejében azok jelentőségét kimutassam. Célom elérésére először is válaszfalat kell vonnom ezen anyagok között úgy nagyjából, s erre nézve csak azt kell sugnom, hogy a tisztátalan petroleum, a mit földolajnak meg naphthának is neveznek, az anyaföldből készen nyeretik, szintugy a degett, kátrány és asphalt is, míg a photogen, a solárolaj mesterséges uton-módon állítatik elő a kőszén és arravaló barnaszénből, sőt némely palákból is (mint pl. hazánkban Aninán a kőszénet fedő s kőszén alatti palákból), és a kátrányokból.

(Folytatása következik.)

Röddiger Lajos,
áll. főreált. tanár.

A „Székelyföld“ tárczája.

A társadalomról.

Irja: K ö m ö c s y.

III. közlemény.

Család. Társadalom. Állam.

A család az, mely első közületképen ölelte keblére a teremtés remekét, — ki első éveiben és egyedül mégis oly kevésre képes — az embert.

E közületbe mindenki akarata nélkül tartozik. Csekély erővel ruházza föl tagjait a család; sokkal kevesebb erőt ad tagjainak, mint a társadalom vagy az állam, de annyit mégis igen, hogy annak érzetében ki-kí tudatára juthat emberi méltóságának.

A míg egy család képezett egy államot a történet előtti időkben, addig a fejlődés legelső fokán állottunk, alig érdemeltük meg az ember nevet; de mégis különböztünk minden más teremtménytől erőben és hatalomban, mit a család adott, mely meg lön tagadva más lényektől. A család, mint közület, mindig egy és ugyanaz maradt, mert annak összetartó eleme egy szívünkbe oltott érzelem, mit változtatni és irányítani nem áll hatalmunkban. Ilyen valamiről kellett gondoskodjék a teremtes, hogy biztosítsa nekünk azt a közületet, mely a legszükségesebb eréllyel bár, fölruház.

Már a társadalom- és államalkotást az ész művelésének tartotta fenn, a miért azok sokkal hatalmasabbá

Bálkrónika.

A csikszeredai „Olvasókör“ által folyó évi február 4-én rendezett bál fényesen sikerült. Kilencz óra körül érkeztek az első vendégek, s tíz órakor egy-kettőnek kivételével az összes báli közönség együtt volt.

A példabeszéd azt mondja, hogy a kezdetől függ minden, s ez alkalomból elmondhatjuk, miszerint már az első csárdás alkalmával általános animó fogta el a közönséget, és midőn az első táncz megkezdésekor két-három tánczos is versenyzett egy hölgy körül, hogy az első díjját megnyerhesse, s a ki megkapta, és szerencsés volt a drága kincset tova vihetni, s büszke mosollyal hirdetni diadalát, a hölgyek sugárzó arcából ki lehetett olvasni, hogy a kezdettel meg vannak elégedve, mi egyuttal záloga volt a további sikernek, s hogy a jökedv reggelig nem fog hiányozni, mi csakugyan valósult is, mert a mi Csikszeredában hallatlan esemény, a közönségnek egy tagja sem gondolt a haza menetelre reggeli öt óráig, s a fiatal hölgyek akkor is csak azért hagyták el diadalaik színhelyét, mert a mamák intó szava figyelmeztette őket, hogy minden a földön, még a jól sikerült bál is mulandó.

Mind annak daczára, hogy aránylag nagyon kevés közönség jelent meg, és daczára, hogy Csikszeredából csak három kisasszony emelte a bál fényét, az első négyest 24 pár tánczolta, s ugyanannyi az utolsót is.

A hölgyek közül ott láttuk: Vajna Tamásné, Sztráva Miklósné, Endes Józsefné, özv. Sándor Lászlóné, Lázár Domokosné, Szöcs Mártonné, Benedek Istváné, Antal Józsefné, Pöschelné, Haszlingerné, Nagy Józsefné, Bialis Ákosné, Fodor Ignáczné, id. Po-

is tehetnek, de nem oly változhatatlannak és sokszor ellenkező eredményre juttatnak, mint a milyet általuk elérni akartunk.

Mellőznöm kell a szoros értelemben vett társadalom egész kiterjedését tárgyalni, a mely nem más, mint a családon és államon kívül képzelhető minden egyéb közület, a korcsolya-egylettől a vallási és nemzeti eszmék által összetartott körökig, mikről kimerítően értekezni köteteken keresztül lehetne. Csak az ugynevezett társulatokról fogok szólni, melyek a család és az állam közt foglalnak helyet. Ezek tisztán az ember ész és a szabad akarat szüleményei, egy igen-igen kényes természetű eszme által összeforrv. A társulatok azok, a melyek olyan célhoz segítenek, mire a család bensősége, közvetlensége miatt képtelen és a mire az állam figyelme fontosabb teendői miatt ki nem terjedhet. Meglátjuk, mennyire méltók a figyelemre a társulatok, mennyire fontos a szerepük és mennyire téves uton járnak azok néha. Az államról ismét sokat lehetne beszélni; nem mondhatom meg, hogy mi az, de érezzük, hogy milyennek kellene legyen. Az állam van hivatva, mint közület, az embert oda emelni, arra a magaslatra, a mit tökéletességnek nevezünk, megadni azt az erőt tagjainak, a mit a többi társadalmi körök együttesen sem képesek, gyámolítani a benne levő közületeket, hogy minden mellékes irányban kifejtsék erejüket, ott is, a hol ő nem képes hatni: magasra haladó törekvéseiben.

tóczy Gergelyné, Potóczy Antalné, Pál Gáborné, öz. Balló Ignáczné, Kovács Antalné és öz. Rózsa Györgyné, továbbá Lázár Amy, Bonyhay Róza, Sándor Anna, Nagy Anna, Fodor Anna, Miklósy Anna, Gál Róza, Kelemen Ilka, Miklós Kata és Rózsa Mari kisasszonyokat.

Végül nem hagyhatjuk szó nélkül, s nem tudhatjuk eléggé figyelmébe ajánlani a t. tánczosok egy részének, hogy ne keressenek virtust abban, ha a négyest megzavarják, hanem igyekezzenek inkább más téren magukat kitüntetni.

A bálnak sikere főleg Székely Endre bálelnök, és a rendezőség fáradhatlan odaadása és buzgalmiának köszönhető.

Referens.

K-Szentlélek, 1882. febr. 4.

A kézdi-orbai róm. kath. tanítóegylet a mult 1881-ik évben tartá 27-ik vándorgyűlését, melyen a t. Bokor János elnök által kitűzött pontok szerint az előadások a legszebb rendben folytak le. Isteni szolgálat után a helyi iskolába vonult a megjelent papi és tanító-személyzet, számszámra nézve a lelkészek 4-en, u. m. főtisztelendő Bálint László bereczki, Bálint Ignácz esztelneki plebános, Tamás Dávid bereczki és Máthé József segédlelkész urak, a kántortanítók közül 25-ön. Helyi tanító mintatanítást tartott a természettanból. A budapesti általános tanítói gyűlésre, valamint a gyűléshírvári szervezkedő tanítói gyűlésre küldöttek: Gáll Antal és Péterfy Lőrincz beszámolója és többféle ügyek elintézése után alattirt a gyűlést felhívta, hogy jövőre a gyűlés nála tartassék meg; erre nézve határidő nem tűzetett ki. Azonban bátorodom kérdezni a t. elnök urtól azt, hogy a szokásos meghívó papirosára miért nem méltóztatott oda írni, hogy hol lesz közös ebédünk, mely jelen hó 14-én fog tartatni? Ha valahol rendelt, azt kérem tudatni velem, hogy a szerint intézkedjem én is. Különben kollegiális barátsággal a szokás szerint egy egyszerű székely ebéddel mi is elkészülhetünk.

Péterfy Lőrincz,
egyleti főjegyző és kántor.

Mindenféle.

— **Többfelől** merült fel azon panasz, hogy előfizetőink nem kapják meg rendesen lapunkat. Felhívjuk előfizetőinket, hogy minden felmerülő egyes esetén reklamálni méltóztatassanak az illető postahivatalnál, mert kiadó hivatatalunk a lapokat rendesen feladja s így valamely postahivatalnál rejlik a hiba.

— **A csikszeredai „Verés kereszt”** nőegyletnek f. hó 11-én, szombaton Szöcs Mártonné és Deák Ignáczné által rendezendő fillérestélyére, mely szavalat-, zongora-, ének- és háziasszanczmulatssággal lesz egybekötve, előre felhívjuk a t. közönség figyelmét.

— **A kézdivásárhelyi olvasó-egylet bálja** költségeinek fedezésére utólagosan adakoztak: nsgos Dónáth József tsvszéki elnök ur 3 frtot; tek. Kovács István kir. járásbíró ur 2 frtot; tek. Molnár Józsiás ur 1 frtot; tek. Hankó Lászlóné urasszony 1 frtot; nemes K.-Vásár-

hely polgármestere a helyiségért fizetni kötelezett 10 frtot elengedvén, ezáltal a deficit némi részben apadtott; melyet a választmány mély köszönet mellett ezennel nyilvánosságra hoz.

— **Csik-Szentkirály községben** Ferenczy Károly plebános kezdeményezésére olvasóör alakult. A kör tagjai egy évi kötelezettséggel havonként 10 kr tagsági díjat fizetnek. A község lakói annyira lelkesülnek az eszme iránt, hogy az első összejövetel alkalmával már annyi tag jelentkezett, hogy vagy 10-féle lap megrendelése határozottatott el. A körnek helyiséget maga a község ad. Pénztárnok Balog Pál községi kántor tanító, ki egyuttal a hírlapok rendben tartásáról is gondoskodik. Ugyan e községben ezelőtt néhány évvel községi takarékmagtár is alakult. A magtár is ma már olyan virágzó állapotban van, hogy néhány év múlva egy tanító fizetésének alapját fogja képezni. A derék lelkész azzal vetette meg a magtár alapját, hogy a vizkereszt-napkor nálunk szokásos dióznóláb, tojás, czérna, kender stb. ajándékok helyett csak gabnát fogadtott el a községi lakóktól, mely összegyűjtött kupa gabnákat minden évben a magtár-alap nevelésére fordította. Biztosan hisszük, hogy új kezdeményezése, az olvasóör néhány év alatt hasonló virágzásnak fog örvendeni. Sok ilyen derék lelkészt kívánunk megyénk községeibe!

— **A csikmegyei polgári leányiskolában** f. hó 4-én délelőtt és délután tartattak meg a téli félévi vizsgálatok. Az iskolaszék tagjai, tanárok és közönség meglehetősszámmal jelentek meg. Nagyobb érdeklődés azonban nem ártana sem a közönség, sem a szülők részéről. Ott láttuk Márton Ferencznét, Becze A.-né, Madár I.-t, Böjthy Endrét, Dr. Spányik Józsefet, Adorján Imrét, Dr. Molnár Józsefet és nejét, Cziko Sándort, Fodor Ignáczot stb. A növendékek értelmes és élénk feleletei eléggé meggyőzhették a jelen levőket a buzgó tanítónők szorgalmas és lelkiismeretes fáradozásáról, valamint teljes megnyugvásul szolgálhat a szülőknek, kik leánygyermeküket ez új — de annál életrevalóbb — intézet nevelésére bízták és bízzák.

— **Halálozás.** Esztelneki öz. Szacsvaj Károlyné sz. haralyi Fejér Anna Esztelneken élete 69-ik évében f. hó 7-én végelgyengülés következtében meghalt. Temetése 10-én lesz. Béke poraira!

— **A farkasok garázdálkodásairól** naponként újabb hírek érkeznek be lapunkhoz. A mult héten egy farkas kóborolt Kézdi-Vásárhely utcáin. A Szt.-János szobránál a helybeli Minorita-rend fraterét megtámadva, üldözöbe vette. Csak nagy nehezen tudott tőle menekülni. Hasonló eset történt a napokban két utazó hölgygyel, mely kevésbe mult, hogy végzetes eredményt nem vont maga után. Sz. I.-né és B. I. kisasszony éppen hazatérőben voltak egy falusi kirándulásból, midőn két farkas megtámadta őket. A lovak érzvén a veszélyt, örült sebességgel vágtattak s a farkasok utánok. A legválságosabb pillanatban egy kutya mentette meg a hölgyeket a végveszélytől. Ugyanis egyik hölgy kis kutyáját, mely a szán után futott, a farkasok beérték, s míg e prédával elkészültek, a szán tovarobogott. A farkasok éhségüket lecsillapítván, felhagytak az üldözéssel.

A közönség köréből.)*

Nyílt köszönet

Székely Iván kézdivásárhelyi ev. ref. lelkész urnak.

Ön ismert igazságszeretetéből kifolyólag a „Kelet“ januárhavi számaiban szeszgyáram ügyéről irt cikksorozatában egy kicsit méltóztatott az igazságtól eltérni. Én ezen tévedéséért — mivel az abban foglaltak a kérdés végeldöntését eredményezték — ezennel hálás köszönetet mondok.

Kézdi-Vásárhely, 1882. febr. 8.

Id. Kovács István.

*) E rovat alatt megjelenő cikkek közérdekből díjtalanul közöltnének. A felelősség a beküldött illeti. Szerk.

PIACZI ÁRAK.

		K.-Vásárhely február 1.	
		frt	kr
Hectoliter	legszebb	8	80
	Buza (tisza)) közepes	8	—
	) gyöngébb	—	—
	Buza (vegyes)	7	—
	Rozs) legszebb	5	—
	) közepes	—	—
	Árpa) legzebb	4	20
	) közepes	—	—
	Zab) legszebb	2	80
	) közepes	—	—
Kilógr.	Törökbuza	5	—
	Kása	12	—
	Borsó	7	—
	Lenese	10	—
	Fuszulyka	5	—
	Lenmag	—	—
	Burgonya	1	60
	Marhahus	40	—
	Disznóhus	44	—
	Juhhus	—	—
	Faggyu	32	—

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Febr. 7.

Magyar aranyjáradék	118.50
Magyar vasúti kölcsön	131.50
M. keleti vasúti államkötv. I. kibocs.	98.50
M. keleti vasúti államkötvény II. kibocs.	—
M. keleti vasúti államkötvény 1876. évi	94.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	96.50
M. földterhermentesítési kötv. záradékkal	95.50
Temes-bánati földterherment. kötvény	96. —
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	94.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	96.50
Horvátszlavon földterherm. kötvény	—
Magyar szőlődézna-váltási kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	116.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109. —

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.

Osztrák járadék papirban	74. —
Osztrák járadék ezüstben	75.50
Osztrák járadék aranyban	93.50
1860. államsorsjegyek	131.25
Osztrák-magyar bankrészvény	822. —
Magyar hitelbank-részvény	290. —
Osztrák hitelintézet-részvény	299.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.64
20 frankos arany	9.56
Német birodalmi márka	58.50
London (2 havi váltókért)	120. —
Magyar papíráradék	86. —

Magy. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1881. május 15-től.

PREDEAL-NAGYVÁRAD.

Állomások		Gyora- vonat 1.	Sze- mély- vonat 3
Bukarest	Indul	8.15	6.30
Predeal	"	1.09	4.53
Tömös	"	1.33	1.21
Brassó	(Erk.	2.06	6.13
Földvár	(Ind.	2.16	6.52
Ápáca	"	3.03	7.23
Köpecz	"	—	7.43
Alsó-Rákos	"	—	8.13
Héjasfalva	"	3.54	10.15
Segesvár	vendéglő (Erk.	5.07	10.32
	(Ind.	5.12	10.52
Medgyes	"	6.01	12.06
Kapus	(Elágozás) vendéglő (Erk.	6.13	12.24
	(N.-Sze- vendéglő) Ind.	6.31	12.30
	(benfelé)	—	—
Tövis	(Elágozás) vendéglő (Erk.	7.30	2.06
	(Gy.-Fehér- vendéglő) Ind.	7.37	2.26
	(vár felé)	—	—
Kocsárd	(Elágozás) vendéglő (Erk.	8.18	3.24
	(M.-Vásár- vendéglő) Indul	8.23	3.34
	(hely felé)	—	—
Kolozsvár	vendéglő) Erk.	10.07	5.59
	Indul	10.17	6.24
Nagyvárad	vendéglő) Erk.	1.45	11.04
	Indul	1.50	11.25
Budapest	Erkezik	7.30	8.45

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

A Vizi-féle

2—2

emeletes kőház

Kézdi-Vásárhelyt

(piacz-sor, 4. ker., 5. udvartér) a jövő Szentgyörgy-naptól fogva kiadó. Értekezhetni a tulajdonosnőnél.